

Політова А. С.,

кандидат юридичних наук,

начальник відділу міжнародних зв'язків

Донецького юридичного інституту Міністерства внутрішніх справ України

СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 203-2 КК УКРАЇНИ ЩОДО ЗАЙНЯТТЯ ГРАЛЬНИМ БІЗНЕСОМ

Анотація. Розглянуто питання соціальної обумовленості криміналізації злочину щодо зайняття гральним бізнесом. Визначено та проаналізовано основні фактори соціальної обумовленості криміналізації злочину щодо зайняття гральним бізнесом.

Ключові слова: соціальна обумовленість, зайняття гральним бізнесом, азартні ігри, кримінальна відповідальність.

Постановка проблеми. Зміни в українській державі на початку 90-х років ХХ ст. характеризувалися значними політичними, економічними та соціальними перетвореннями, що сприяло створенню умов для появи підприємництва як явища, нових законодавчо неврегульованих його видів, зокрема, грального бізнесу. Відсутність чіткого на законодавчому рівні визначеного державного механізму регулювання ринку азартних ігор створювало умови для стрімкого та хаотичного розвитку сфери гральних послуг, породжувало масову доступність гральних закладів, сприяло збільшенню кількості правопорушень, пов'язаних із залежністю особи від азартних ігор. Прийняття Закону України від 15.05.2009 «Про заборону грального бізнесу в Україні» обмежило діяльність з організації та проведення азартних ігор в Україні, але не викоренило його незаконної діяльності. Тому метою даної роботи буде визначення соціальної обумовленості встановлення кримінальної відповідальності за зайняття гральним бізнесом.

Аналіз останніх досліджень та виокремлення невирішених проблем. Питанню юридичної відповідальності за правопорушення у сфері грального бізнесу приділено значну увагу в працях вітчизняних учених Д.О. Гетманцева, В.М. Дорогих, Н.І. Майданик, Н.О. Петричко, а також російських правників В.М. Берекета, М.І. Брагінського, В.Д. Леготкіна, М.Ю. Неруша, Н.І. Сазанової, І.В. Шмарова та ін.

У кримінально-правовому та кримінологічному аспектах зазначена проблема досліджувалася російськими науковцями у межах дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, зокрема, В.Д. Леготкіним – «Кримінальна відповідальність за організацію азартних ігор та попередження злочинів» (м. Свердловськ, 1991 рік), Г.Ф. Лук'яницею – «Кримінально-правові заходи боротьби з азартними іграми» (м. Москва, 1993 рік). З позиції порівняльного кримінального права, відповідальність за незаконні азартні ігри розроблялася у дисертаційних дослідженнях на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук М.І. Хавронюка (в аспекті європейського досвіду) та А.В. Савченка (в аспекті американського досвіду).

В Україні на рівні дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук ця проблема вирішувалася В.М. Дорогих «Адміністративно-правове регулювання грального бізнесу в Україні» (м. Ірпінь, 2004 рік), а також Н.О. Петриченко «Незаконні азартні ігри: кримінально-правове та кримінологічне дослідження» (м. Київ, 2010 рік).

Виклад основного матеріалу. У сучасному суспільстві постає потреба якщо не подолати негативні, деструктивні (з позиції розуміння більшості членів даного соціуму) явища або процеси, то принаймні хоча б обмежити подальше їх поширення, а також зменшити масштаби їх дестабілізуючого впливу. У таких випадках виникає проблема вироблення адекватних, а отже, й ефективних засобів впливу на той чи інший негативний чинник. Поряд з іншими соціально спрямованими засобами боротьби з явищами або процесами, що набувають значної суспільної небезпечності, не останню роль відіграє й можлива криміналізація, тобто визначення певних діянь людської активності в нормативно-правовому акті як злочинних.

Неможна не погодитися з думкою А.Ф. Зелінського, який зазначав, що проблема криміналізації та декриміналізації, посилення та пом'якшення санкцій за деякі види злочинів повинні вирішуватись не в руслі політики, що постійно змінюється, а відповідно до визнаних у цивілізованому суспільстві загальнолюдських моральних цінностей, принципів гуманізму, справедливості, законності та милосердя [1, с. 15]. Тобто законодавець під час розроблення та прийняття закону, в якому закріплюється відповідальність за певні дії, котрі він вважає злочинними, не повинен керуватися упередженістю, оскільки в цивілізованому суспільстві давно вже сформовані поняття про добро і зло. Тому дії законодавця з криміналізації та декриміналізації певних суспільно небезпечних діянь традиційно реалізуються в Україні в межах кримінально-правової держави.

Сама по собі криміналізація діяння в науці визначається, по-перше, як процес збільшення верхніх меж санкції у статтях, які передбачають ознаки складу злочину [2, с. 58]; по-друге, як деяке певне обмеження в застосуванні інститутів звільнення від покарання та його відбування; по-третє, як процес збільшення кількості кримінально караних діянь у суспільстві [3, с. 41]. Як зазначається в літературі, можна визначити сукупність, юридичних норм кримінального права, що містять перелік злочинів та передбачених за них покарань, а також підстав та умов притягнення винних до кримінальної відповідальності та звільнення від неї [4, с. 197]. Тобто криміналізацію можна

розглядати як у динаміці (як певний процес), так і у статистичності (як результат цього процесу) [5, с. 61].

Важливим моментом у криміналізації злочину є чітке визначення підстав криміналізації. Під підставами криміналізації розуміють процеси, що відбуваються в матеріальному і духовному житті суспільства, розвиток яких породжує об'єктивну необхідність кримінально-правової охорони тих і інших цінностей. Підставами криміналізації – це те, що створює дійсну потребу в кримінально-правовій новелі, внутрішня необхідність виникнення правової норми [4, с. 205]. В.Д. Філімонов виділяє такі підстави криміналізації суспільно небезпечних діянь: коли виявляється новий вид суспільно небезпечної поведінки; коли змінюється стан злочинності, тобто поширюються ті чи інші злочинні діяння у країні чи її окремих регіонах; якщо динаміка злочинності за той чи інший період виявляє сталу тенденцію до збільшення певних суспільно небезпечних діянь [6, с. 67].

Криміналізація суспільно небезпечних діянь, які виникають у суспільстві, відіграє важливу роль у протидії злочинності. Практика розвитку кримінального законодавства свідчить, що існує багато випадків, коли раніше не карані діяння через деякий час визнавалися законодавцем караними. Причинами таких змін у законодавстві прийнято вважати: а) підвищення суспільної безпеки певних діянь у певний час; б) нагальну потребу в усуненні прогалин чинного законодавства; в) зміни, що відбуваються в суспільстві, які тягнуть за собою необхідність охорони їх нормами кримінального права [7, с. 15].

Під терміном «підстава криміналізації» можуть розуміти дійсні фактори, обумовлені соціальними причинами виникнення або зміни кримінально-правової норми. Отже, підстави криміналізації відсилають дослідження до іншої важливої категорії – соціально обумовленість. В.І. Борисов зазначив, що соціальна обумовленість кримінального закону визначається різноманітними за значущістю соціальними, економічними, політичними, психологічними та іншими чинниками, встановлення й розкриття яких дає можливість пояснити необхідність кримінально-правової охорони певних суспільних відносин, прогнозувати розвиток тих чи інших інститутів кримінального законодавства, підвищити обґрунтованість змісту закону [8, с. 288]. На думку М.І. Коржанського, «соціальна обумовленість кримінально-правової заборони визначається соціальною цінністю суспільних відносин, економічними факторами та ефективністю правової охорони» [9, с. 171].

П.С. Тоболкін переконував, що сутність проблеми соціальної обумовленості криміналізації злочинів у найбільш простій формі полягає в розкритті факторів, що породжують існування норм кримінального права, а й прогнозування їх розвитку. До таких факторів він відніс економічні, політичні, психологічні, моральні [10, с. 7]. При цьому єдиною умовою встановлення кримінальної відповідальності діянь, на його погляд, є суспільна небезпечність [11, с. 49-53]. Таким чином, суспільна небезпечність найголовніша та необхідна підстава криміналізації діяння. М.І. Хавронюк навіть називає її єдиною підставою криміналізації діянь [12, с. 55]. Однак слід зазначити, що суспільна небезпечність, хоч і головна, але не єдина підстава криміналізації.

Так, на думку В.О. Навроцького, до соціальної обумовленості належать соціальні та соціально-психологічні

фактори, що виражають суспільну необхідність і політичну доцільність встановлення кримінальної відповідальності за те чи інше діяння. До них відносять: суспільну небезпечність діяння, його відносну поширеність, домірність позитивних і негативних наслідків криміналізації та кримінально-політичну адекватність криміналізації [13, с. 14]. Натомість В.А. Робак зазначає, що завдання визначення соціальної обумовленості криміналізації злочинів зводиться до такого: інформує населення про суспільну небезпечність діяння, що визнані злочинами; створює образ (стереотип) злочинця, що має значення при проведенні профілактичних заходів; створює юридичні основи для застосування заходів державного примусу (санкцій) для злочинців [14, с. 313-314].

З огляду на вищевказані завдання та з метою встановлення соціальної обумовленості криміналізації такого злочину, як зайняття гральним бізнесом, визначимо основні фактори, сукупність яких є необхідною і достатньою для пояснення закріплення та існування кримінальної відповідальності за злочини у сфері господарської діяльності. Щодо зайняття гральним бізнесом, то підставами криміналізації даного злочину можна вважати високий рівень суспільно небезпечності, наявність умов вчинення цього злочину, котрі неможливо усунути без застосування кримінальної відповідальності, необхідність кримінально-правової гарантії охорони конституційних прав та свобод, виникнення та значна поширеність даної категорії злочинів як у нашій державі, так і у всьому світі.

Як уже відзначено, основним фактором встановлення соціальної обумовленості криміналізації даної категорії злочинів є суспільна небезпечність. Суспільна небезпечність у кримінально-правовій науці визначають як внутрішню, об'єктивну, сутнісну, стрижневу властивість злочину, що існує в реальній дійсності незалежно від бажання законодавця. У зв'язку з цим завдання останнього полягає в тому, щоб правильно оцінити умови життя суспільства на певному етапі та прийняти рішення про віднесення діяння до категорії злочинів.

Суспільна небезпечність злочинних діянь полягає у здатності породжувати шкідливі, з точки зору громадян, суспільства та держави, зміни в охоронюваних кримінальним законом суспільних відносинах та створювати загрозу майбутніх шкідливих змін у цих відносинах [15, с. 75]. Саме цим критерієм оперує суспільна думка, визначаючи те чи інше діяння як злочинне, іноді навіть раніше, ніж це робить законодавець. Слушною є думка П.Л. Фріса, який зазначає, що визнання діяння злочинним є об'єктивно залежним від суспільно-політичної ситуації та від соціально-психологічних установок народу [16, с. 15].

Разом з тим суспільна небезпечність діяння полягає саме в тому, що воно складається з ознак, які, власне, і обумовлюють йому суспільно-небезпечний зміст. Залежно від того, якими саме є ці ознаки і наскільки вони підвищують ступінь суспільної безпеки конкретного злочину, законодавець, конструюючи статті Особливої частини КК України, пов'язує з ними ті чи інші юридичні склади, відносячи їх до певних кримінально-правових норм – частин статей. Чим більше суспільну небезпечність становить ознака, тим до більш суворого складу злочину вона має бути вміщена.

Суспільна небезпечність є матеріальною ознакою злочинного діяння, яка розкриває його соціальну сутність [8,

с. 83]. Критеріями оцінювання суспільної небезпечності є об'єктивні і суб'єктивні ознаки злочину: об'єкт, на який посягає злочин, діяння, наслідки, спосіб вчинення злочину, форма вини, мотив і мета тощо. Тільки їх сукупність може розкрити реальну суспільну небезпечність злочину, його тяжкість. Для характеристики суспільної небезпечності використовують такі основні поняття, як характер та ступінь суспільної небезпечності, де характер є якісною властивістю, а ступінь – кількісною.

Характер суспільної небезпечності зайняття азартними іграми визначається тим, що цей злочин підвищує розмір завданої шкоди, зв'язок із організованими злочинними групами, а також створює загрозу безпеці держави в економічній сфері. Організована злочинність активно занурюється в економічні відносини, поширюючи її тіньовий сектор. З точки зору національної безпеки, саме економіка є сьогодні найбільш уразливим і слабким ланцюгом держави. Крім того, спосіб та форми вчинення цього злочину, наявність корисливої мотивації, руйнівний вплив на суспільну моральність, здатність викликати в осіб психічну залежність (ігроманію) також вказують на характер суспільної небезпечності цього злочину.

Ступінь суспільної небезпечності зайняття азартними іграми є досить високим. Це пов'язано з тим, що у загальній структурі злочинності значне місце належить злочинам, пов'язаним з порушенням порядку зайняття господарською діяльністю, частка яких варіюється від 1% до 2% [17, с. 114]. Так, зокрема, у загальному обсязі злочинів, що були зареєстровані у 2007 р., питома вага тих з них, що були вчинені у сфері господарської діяльності, складає 1,5%, а число злочинів, що пов'язані з порушенням порядку зайняття господарською діяльністю, – 11,47%, які були вчинені протягом 2008 р. [18]. У порівнянні з 2007 р. відбулося їх зменшення на 1,8%, а протягом 9 місяців 2009 р. частка злочинів, що були вчинені у сфері господарської діяльності, складає 20,2% [19]. До набрання чинності Закону України «Про заборону грального бізнесу в Україні» у сфері грального бізнесу відбувалися тенденції, що були пов'язані зі зростанням кількості легально проведених азартних ігор зареєстрованими суб'єктами підприємницької діяльності (85%). Зростала кількість азартних ігор, організованих за допомогою електронних носіїв (порівняно з 1995 р., їх кількість збільшилась на 75%). Збільшилась й сума тіньового капіталу в сфері грального бізнесу. Значну шкоду наносить економіці й діяльність юридичних осіб при ухиленні від сплати податків на прибуток. Як правило, цій діяльності сприяє і попередня злочинна діяльність щодо приховування документів бухгалтерського обліку [20]. Отже, суспільна небезпечність такого злочину, як зайняття гральним бізнесом, є одним із чинників, що соціальної обумовленості такої кримінальної відповідальності.

Не потрібно відкидати також нормативні фактори під час аналізу соціальної обумовленості криміналізації злочину у сфері господарської діяльності. В цьому випадку потрібно дослідити, які нормативні акти обумовили криміналізацію відповідальності за зайняття гральним бізнесом.

З цієї точки зору, одним з останніх прикладів криміналізації є прийняття 22 грудня 2010 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про заборону грального бізнесу в Україні», згідно з яким у КК з'явилася нова

стаття 203-2, яка передбачає кримінальну відповідальність за зайняття гральним бізнесом. Роком раніше вже була успішно зроблена спроба встановити відповідальність за подібну діяльність. Закон України від 25 червня 2009 року «Про заборону грального бізнесу» дав чітке визначення грального бізнесу і азартним іграм, відділив від них інші види ігор, які не відносяться до азартних ігор. Однак на час прийняття зазначеного нормативного акта законодавець обмежився лише заходами адміністративної відповідальності за порушення проголошених приписів.

Отже, можна припустити, що на думку законодавця, азартні ігри і хвороблива пристрасть до них окремих індивідів – це нагальна проблема суспільства, яка з кожним роком набувають все більш значну суспільну небезпечність. Саме це й є наслідком встановлення заходів спочатку адміністративної, а потім і кримінальної відповідальності.

До внесення доповнень щодо заборони зайняття гральним бізнесом до КК України, працівники органів внутрішніх справ нарікали на те, що при оголошенні вироків органи правосуддя не завжди ухвалювали рішення щодо конфіскації. Ситуація змінилася з моменту введення ст. 203-2 КК України, в зв'язку з тим, що обидві санкції двох частин цієї статті передбачають обов'язкову конфіскацію грального обладнання. Цей закон притягує до відповідальності не тільки організаторів, а й відвідувачів, які у цей момент знаходяться у залі. Відносно них за участь в азартних іграх складається протокол про адміністративне правопорушення за ст. 181 КУпАП «Азартні ігри, ворожіння в громадських місцях» [21]. Разом з тим, як свідчить аналіз судових вироків, не застосовується фінансові санкції до тих організацій, котрим належать гральні автомати та/або які надають приміщення для незаконної організації грального бізнесу.

Так, зокрема, санкція ч. 1 ст. 203-2 КК України «Зайняття гральним бізнесом» передбачає покарання у вигляді штрафу від десяти до сорока тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян з конфіскацією грального обладнання (після набрання чинності 17 січня 2012 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» від 15 листопада 2011 року № 4025-VI (4025-17)). Проведений нами аналіз вироків суду, які містяться у Єдиному державному реєстрі судових рішень, стосовно притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили злочин, передбачений ст. 203-2 КК України, можна зазначити таке.

Станом на 01.07.2012 року суди, виносячи вирок по 30 кримінальним справам цієї категорії, призначають штраф у таких розмірах, як: 1700 грн. (2 кримінальні справи), 10000 грн. (2 кримінальні справи), 17000 грн., 25500 грн., 50000 грн., 127500 грн. (2 кримінальні справи), 170000 грн. (17 кримінальних справ), 255000 грн., 510000 грн. Також 2 особи було звільнено від кримінальної відповідальності відповідно до Закону України «Про амністію». При призначенні покарання суду з посиленням на ст. 69 КК України суди враховують таку пом'якшуючу обставину, як раніше особа не притягувалась до кримінальної відповідальності. При цьому значна кількість осіб, притягнутих до відповідальності за аналізованою статтею, раніше були засуджені за крадіжки, шахрайства та інші злочини. Це підтверджує зазначену

вище тезу про те, що гральний бізнес «притягує» до себе кримінальне середовище.

Висновки. Крім того, цілком ймовірно можна говорити про те, що деякі рішення суду обумовлено корупцією. Зокрема, ігрові автомати, комп'ютери, які є речовими доказами отримання доходу від зайняття азартними іграми по кримінальним справам, знищені лише у 4 кримінальних справах, конфісковані – у 5, конфісковані в дохід держави – у 12, повернуті особі, яка передавали їх в оренду – у 3, залишені в належності – у 2 та повернуті власнику – у 4.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок. Соціальна обумовленість криміналізації зайняття азартними іграми базується на системі чинників:

- нормативних, які регулюють відносини, що забороняють зайняття азартними іграми як протиправним видом підприємницької діяльності. У разі відсутності кримінальної відповідальності за даний вид злочину чинне законодавство не повною мірою гарантувало правовий захист інтересів суспільства та держави на ігровому ринку. Це спонукало законодавця розширити арсенал засобів у протидії зайняттю гральним бізнесом шляхом криміналізації даних посягань;

- кримінологічних, які визначають, що головною причиною встановлення та подальшого збереження кримінальної відповідальності за даний злочин є суспільна небезпека діяння, на ступінь якої впливає, насамперед, соціальна цінність суспільних відносин у цій сфері.

Література:

1. Зеленський А.Ф. Кримінологія: [навч. посібник] / А.Ф. Зеленський – Х.: Рубікон, 2008. – 264 с.
2. Курс уголовного права: Общая часть: учеб. для вузов: в 3 т. / [под ред. Н.Ф. Кузнецовой и И.М. Тяжковой]. – Т. 1. Учение преступления. – М.: Зерцало-М, 2002. – 624 с.
3. Кузнецова Н.Ф. Социальная обусловленность уголовного права / Кузнецова Н.Ф. // Правовые исследования: сб. науч. ст. – Тбилиси: Мецниереба, 1977. – С. 36-45.
4. Основания уголовно-правового запрета. Криминализация и декриминализация / Дегель П.С., Злобин Г.А., Келина С.Г., Кригер Г.Л., [и др.]; Отв. ред.: Кудрявцев В.Н., Яковлев А.М. – М.: Наука, 1982. – 303 с.
5. Коробеев А.И. Советская уголовно-правовая политика: проблемы криминализации и пенализации: [монография] / А.И. Коробеев – Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 1987. – 269 с.
6. Филимонов В.Д. Кримінологічні основи уголовного права / В.Д. Филимонов. – Томск: Изд-во Томск. ун-та, 1981. – 213 с.
7. Шульга А.М. Кримінально-правова охорона забруднень від забруднення або псування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / А.М. Шульга. – Х., 2004. – 20 с.
8. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов [та ін.]; за ред. проф. М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 2-е вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 480 с.
9. Коржанский Н.И. Объект и предмет уголовно-правовой охраны / Н.И. Коржанский. – М.: Акад. МВД СССР, 1980. – 248 с.
10. Дзундза В.В. Кримінальна відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну або іншу антигромадську діяльність: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В.В. Дзундза. – Х., 2005. – 22 с.
11. Тоболкин П.С. Социальная обусловленность уголовно-правовых норм / П.С. Тоболкин. – Свердловск: Средне-Урал. кн. 1983. – 176 с.
12. Дудоров О.О. Злочини у сфері підприємництва: [навч. посіб.] / О.О. Дудоров, М.І. Мельник, М.І. Хавронюк. – К.: Атіка, 2001. – 605 с.
13. Брич Л.П. Кримінально-правова кваліфікація ухилення від оподаткування в Україні: [монографія] / Л.П. Брич, В.О. Навроцький. – К.: Атіка, 2000. – 258 с.
14. Робак В.А. Підстави криміналізації злочину, передбаченого ст. 310 Кримінального кодексу України / В.А. Робак // Кримський юридичний вісник. – 2009. – № 3. – С. 311-318.
15. Мицкевич А.Ф. Уголовное наказание: понятие, цели и механизмы действия / А.Ф. Мицкевич. – СПб: Юрид. центр Пресс, 2005. – 329 с.
16. Фріс П.Л. Нарис історії кримінально-правової політики України: монографія / Фріс П.Л. – К.: Атіка, 2005. – 124 с.
17. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. / Закалюк А.П. – К.: Ін Юре, 2007. – Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.
18. Інформація про стан законності в державі за 2008 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/258383>. – Назва з екрану.
19. Інформація про стан законності в державі за 9 місяців 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/258383>. – Назва з екрану.
20. Петриченко Н.О. Незаконні азартні ігри: кримінально-правова та кримінологічний аспект: дис. на здоб. наук. ступ. к.ю.н. (12.00.08) / О.Н. Петриченко. – Київ: Київський національний університет внутрішніх справ, 2010. – 258 с.
21. Неабияка «війна» оголошена працівниками міліції гральному бізнесу. Результати цього протистояння далеко не на користь тінювих бізнесменів, але людей і засоби масової інформації цікавить – реально перемогли це явище, чи мова йде тільки про перманентні успіхи. На це та інші питання відповів начальник відділу по боротьбі з порушеннями у сфері інтелектуальної власності і комп'ютерних технологій УДСБЕЗ ГУМВС України в Донецькій області Дмитро Тишлек. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/721923>. – Назва з екрану.

Политова А. С. Социальная обусловленность криминализации преступления, предусмотренного ст. 203-2 УК Украины в части занятия игральным бизнесом

Аннотация. Рассмотрен вопрос социальной обусловленности криминализации преступления в части занятия игральным бизнесом. Определены и проанализированы основные факторы социальной обусловленности криминализации преступления в части занятия игральным бизнесом.

Ключевые слова: социальная обусловленность, занятие игральным бизнесом, азартные игры, уголовная ответственность.

Politova A. Social conditionality of criminalizing the crime, provided for the art. 203-2 of Criminal Code of Ukraine in the sphere of conducting gaming business

Summary. The issue of social conditionality of criminalizing the crime in the sphere of conducting gaming business is considered. The basic factors of criminalizing the crime in the sphere of conducting gaming business are defined and analyzed.

Key words: social conditionality, conducting gaming business, gambling games, criminal responsibility.